

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Pavla Molka a JUDr. Tomáše Herce v právní věci žalobce: **Ing. A. F.**, zast. JUDr. Mgr. Josefem Kopřivou, advokátem se sídlem Václavské náměstí 819/43, Praha 1, proti žalovanému: **ředitel Hasičského záchranného sboru Jihomoravského kraje**, se sídlem Zubatého 685/1, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 7. 2021, č. j. HSBM-276-8/2021, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 8. 8. 2022, č. j. 31 Ad 10/2021-34,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Předmětem projednávané věci je otázka, zda žalobce utrpěl dne 3. 1. 2020 při běhu na běžeckém páse v rámci fyzické přípravy příslušníka Hasičského záchranného sboru služební úraz.

[2] Rozhodnutím ředitelky kanceláře žalovaného ze dne 2. 2. 2021, č. j. HSBM-521/2020, nebyla žalobci jakožto příslušníkovi Hasičského záchranného sboru přiznána náhrada za bolest podle § 101 písm. b) zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o bezpečnostních sborech“), ve výši 17 500 Kč, jelikož poškození zdraví (pravého kolene) žalobce, které utrpěl dne 3. 1. 2020 kolem 14:00 hod. při běhu na běžeckém pásu v posilovně hasičské stanice, není služebním úrazem.

[3] Žalobce se proti tomuto rozhodnutí bránil odvoláním, které zamítl žalovaný výše nadepsaným rozhodnutím. Dospěl k závěru, že prvostupňové rozhodnutí je věcně správné

a odůvodnění. Nepřisvědčil odvolacím námitkám nedostatečně zjištěného skutkového stavu a ztotožnil se se závěrem, že žalobce vůbec neutrpěl úraz. Za podstatné žalovaný považoval výsledek lékařského vyšetření v Úrazové nemocnici Brno ze dne 6. 1. 2020, které poškození menisku neodhalilo, a vyšetření ve specializované ambulanci Nemocnice Ivančice ze dne 10. 2. 2020, ve kterém též absenteje diagnóza poškození menisku. Závěr, že nešlo o úraz, potvrdilo též neformální stanovisko pracovněprávní lékařky ze dne 21. 3. 2020. Žalovaný neshledal, že by v případě žalobce došlo ke krátkodobému, náhlému, násilnému působení vnějších vlivů. Příčina újmy na zdraví žalobce byla spíše dlouhodobá a zcela evidentně vnitřní, nikoliv krátkodobá a zevní, tj. úraz.

[4] Podané žalobě krajský soud nyní napadeným rozsudkem vyhověl a rozhodnutí žalovaného zrušil. Zjištěný skutkový stav (lupnutí a podlomení kolene žalobce dne 3. 1. 2020 při běhu na běžeckém páse) je dle krajského soudu úrazovým dějem ve smyslu § 271k zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“), který se na služební úraz použije analogicky. Žalobce si újmu nezpůsobil vědomě, působení zevních vlivů bylo krátkodobé (běh na běžeckém páse konkrétní den), náhlé (lupnutí a podlomení kolene) i násilné (běžecké pásy fungují na principu ujíždění pásu, vnější síla nutí člověka běžet, aby neupadl a nezranil se) a lupnutí a podlomení kolene při běhu vyvolalo u žalobce subjektivní potíže. Správní orgány se tedy dle krajského soudu dopustily nesprávného právního posouzení.

[5] Správní orgány dále dle krajského soudu neshromáždily dostatečné podklady a nedostatečně odůvodnily své závěry, že běh na běžeckém páse nepřesahoval hranice obvyklé práce žalobce, jeho organismus byl pro běh přizpůsoben a svými schopnostmi na něj stačil. Zejména nezjistily, jak dlouho žalobce před 14:00 hod. běhal, jaká byla práce žalobce včetně běhání a v jakém zdravotním stavu bylo žalobcovo koleno před započítáním běhu. Správní orgány též pochybily, jelikož se blíže nezabývaly lékařskými zprávami žalobce, ve kterých je uvedena diagnóza týkající se menisku. Nakonec žalovaný měl ustanovit znalce k posouzení otázek, jakou konkrétně újmu žalobce utrpěl (včetně popisu mechanismu vzniku zranění) a zda existuje příčinná souvislost mezi úrazovým dějem a újmou na zdraví žalobce.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalobce

[6] Žalovaný (dále jen „stěžovatel“) napadl výše označený rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Navrhl napadený rozsudek zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[7] Stěžovatel nesouhlasí s krajským soudem, že se jedná o služební úraz. Trvá na tom, že absenteje úrazový děj. K újmě na zdraví žalobce došlo při běhu na běžeckém páse, což neznačí přesah hranice jeho obvyklé těžké práce, jeho organismus byl běhu přizpůsoben a svými schopnostmi na něj stačil a běh nebyl konán za nepříznivých okolností. Lupnutí a podlomení kolene je sice jev náhlý, ale nemůže znamenat služební úraz. Myšlenkový konstrukt krajského soudu by znamenal, že vše, co se odehraje během nějaké činnosti a nemá vliv na prováděnou činnost, musí být kvalifikováno jako služební úraz. Žalobce ani neuvedl žádnou vnější příčinu, např. zakopnutí nebo špatné došlápnutí, naopak popsal příčiny vnitřní.

pokračování

[8] Dle stěžovatele je jednání žalobce účelové. Žalobce si až v záznamu o úrazu – hlášení změn ze dne 24. 9. 2020, tedy 9 měsíců po události, vzpomněl, že namožení kolene bylo způsobeno lupnutím a podlomením kolene. Žalobce přitom fyzickou přípravu neukončil a nadále v ní pokračoval, případné lehké poranění si tedy sám zhoršil či dokonce způsobil, což nemůže být přičítáno stěžovateli. Žalobce též bezprostředně po události nebyl v pracovní neschopnosti, ale nadále sloužil jako velitel hasičské stanice, a ani jedno z vyšetření dne 6. 1. 2020 a dne 10. 2. 2020 nekonstatuje poškození menisku.

[9] Stěžovatel se vyhradil proti interpretaci běžeckého stroje jako násilné věci. Touto logikou je násilná i chůze, jelikož je třeba klást nohy před sebe, a stání na zemském povrchu, neboť je třeba překonávat působení gravitačních sil. Krajský soud přesvědčivě nevysvětlil rozdíl mezi během na běžeckém páse a kdekoliv jinde, jde přitom pořád o stejný tělesný pohyb.

[10] Stěžovatel se ohradil též proti výtce krajského soudu, že se dotazoval služebního lékaře. Dotaz nesměřoval k právnímu hodnocení, ale k objasnění, zda za žalobcem popsaných okolností může dojít k poškození zdraví uváděnému žalobcem a popsanému v lékařských zprávách. Podle § 180 odst. 2 zákona o bezpečnostních sborech je odborné vyjádření služebního lékaře jedním z podkladů rozhodnutí. Krajský soud v této souvislosti nepřipustně dotváří žalobní argumentaci, žalobce v průběhu řízení nijak dotaz služebnímu lékaři nenapadl, nesouhlasil jen s jeho závěry.

[11] Stěžovatel brojí také proti závěru krajského soudu o ustanovení znalce, nutnosti v každém případě opatřovat znalecký posudek z důvodu nedostatku odbornosti správních orgánů. Tento závěr je vnitřně rozporný, neudržitelný a i nezákonný, neboť popírá zásadu volného hodnocení důkazů.

[12] Stěžovatel nesouhlasí ani s výtkou krajského soudu, že měl zjistit délku běhu žalobce. Stěžovateli není jasné, jaký by toto zjištění mělo vliv na zodpovězení otázky, zda se jednalo o služební úraz. Zároveň je zřejmé, že žalobce čerpal fyzickou přípravu, která je stanovena na 2 hodiny týdně v rámci služby. Nejednalo se tedy o běh krátkodobý nebo nahodilý a závěr, že běh nepřesahoval hranice obvyklé práce žalobce, je správný a dostatečně odůvodněný.

[13] Obdobně stěžovatel nesouhlasí s výtkou, že nezjistil stav pravého kolene žalobce před během. Kdyby žalobce nebyl fyzicky schopen, nečerpal by fyzickou přípravu a ani by nesloužil jako velitel hasičské stanice. Nadto výkon služby žalobce vzhledem k jeho služebnímu zařazení často přesahuje rizikovost a namáhavost běhu na běžeckém páse. Závěr, že organismus žalobce byl pro běh přizpůsoben, je tedy dostatečně odůvodněn. Stěžovateli ani není jasné, v jakém rozsahu a na základě jakého předpisu by si měl opatřit informace o zdravotním stavu žalobce požadované krajským soudem.

[14] Stěžovatel uzavřel, že své rozhodnutí považuje za logické, přesvědčivé a dostatečně odůvodněné, nikoliv nepřezkoumatelné, jak shledal krajský soud. V případě žalobce nejde o úraz, jelikož absentuje úrazový děj, tj. krátkodobé, náhlé a násilné působení zevních vlivů. Žalobcem dodané lékařské zprávy nehovoří o poškození zdraví, konkrétně pravého menisku.

[15] Žalobce se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[16] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, z důvodů, které zákon připouští, a za stěžovatele jedná pověřený zaměstnanec, který má právnické vzdělání (§ 102 a násl. s. ř. s.). Poté přistoupil k přezkumu rozsudku krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů. Ověřil také, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[17] Kasační stížnost není důvodná.

[18] Nejvyšší správní soud nejprve uvádí, že napadený rozsudek je přezkoumatelný. Ke konkrétnímu obsahu pojmu nepřezkoumatelnosti Nejvyšší správní soud odkazuje na svou ustálenou judikaturu (rozsudky ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005-44, č. 689/2005 Sb. NSS, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52, nebo ze dne 16. 12. 2008, č. j. 1 Ao 3/2008-136, č. 1795/2009 Sb. NSS). Konstatování nepřezkoumatelnosti by zároveň mělo být vyhrazeno opravdu výjimečným případům, kdy není z odůvodnění napadeného rozhodnutí vůbec patrné hodnocení podstatných důvodů či skutečností (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 5. 12. 2017, č. j. 2 As 196/2016-123, č. 3668/2018 Sb. NSS, odst. [29]). Tak tomu v projednávané věci není, z napadeného rozsudku jsou zřejmé úvahy, kterými se krajský soud řídil při svém posouzení věci, a důvody, které jej vedly k jeho závěrům a ke zrušení rozhodnutí stěžovatele.

[19] Co se týče věci samé, podle § 100 odst. 1 zákona o bezpečnostních sborech [b]ezpečnostní sbor odpovídá příslušníkovi za škodu způsobenou služebním úrazem.

[20] Pro vznik odpovědnosti bezpečnostního sboru za škodu způsobenou příslušníkovi služebním úrazem musí být kumulativně splněny tři předpoklady: 1) služební úraz, 2) vznik škody a 3) příčinná souvislost mezi služebním úrazem a vznikem škody, přičemž tyto předpoklady musí být splněny kumulativně (srov. analogicky rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 5. 11. 2019, sp. zn. 21 Cdo 3787/2018, nebo ze dne 15. 9. 2022, sp. zn. 21 Cdo 209/2021).

[21] Pojem služebního úrazu definuje zákon o bezpečnostních sborech v § 90 odst. 1 jako *poškození zdraví nebo smrt příslušníka úrazem při výkonu služby nebo v přímé souvislosti s ním anebo pro výkon služby*. Jde o obdobné pojetí jako pracovního úrazu pro účely obecné odpovědnosti zaměstnavatele za škodu zaměstnance v zákoníku práce. Proto, jak správně uvedl i krajský soud v bodě 8. napadeného rozsudku, pojem služebního úrazu lze vyložit analogickou aplikací institutu pracovního úrazu (srov. krajským soudem citované rozsudky NSS ze dne 20. 8. 2015, č. j. 9 As 87/2015-33, odst. [32], nebo ze dne 2. 10. 2019, č. j. 1 As 271/2018-52 odst. [37]). Pracovním úrazem je podle § 271k odst. 1 zákoníku práce *poškození zdraví nebo smrt zaměstnance, došlo-li k nim nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním*. Toto zevní působení se označuje též jako úrazový děj (srov. rozsudky

pokračování

Nejvyššího soudu ze dne ze dne 24. 3. 2016, sp. zn. 21 Cdo 4394/2014, nebo ze dne 12. 2. 2019, sp. zn. 21 Cdo 5492/2017). Obdobně dle rozsudku č. j. 9 As 87/2015-33, odst. [32], se pracovním úrazem s odkazem na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 10. 2011, sp. zn. 21 Cdo 1235/2011, rozumí „*takové poškození zdraví zaměstnance, jehož příčinou byl skutkový děj, který má charakter úrazového děje, tedy že k poškození zdraví došlo následkem působení zevních vlivů (fyzické či psychické přetížení – trauma), které byly svou povahou krátkodobé, náhlé a násilné*“.

[22] Nejvyšší soud dále judikuje, že úrazový děj je „*zpravidla takovou událostí, která vyvolá u postiženého subjektivní potíže, které mu nedovolují pokračovat v obvyklé práci nebo mu to dovolují jen s určitými potížemi, nebo jej dokonce z práce vyřazují. O úrazový děj může jít i v případech náhlého poškození zdraví, které nastalo při náhlém vypětí sil, velké námaze, nezvyklém úsilí, kdy pracovní výkon přesahuje hranice obvyklé, každodenně vykonávané práce, nebo je sice konán v hranicích obvyklé těžké práce, ale za nepříznivých okolností, anebo pohybuje se sice v hranicích obvyklé namáhavé práce, pro kterou však organismus zaměstnance není přizpůsoben nebo na kterou svými schopnostmi nestačí*“ (rozsudky Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 4394/2014 nebo sp. zn. 21 Cdo 5492/2017).

[23] Posouzení, zda se stal úrazový děj, je přitom otázkou skutkovou (srov. Rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 10. 5. 2011, sp. zn. 21 Cdo 570/2010, již citovaný sp. zn. 21 Cdo 5492/2017, nebo ze dne 22. 10. 2021, sp. zn. 21 Cdo 2434/2021). Krajský soud v bodě 25. napadeného rozsudku správně uvedl, že za objasnění skutkového stavu odpovídá správní orgán. Služební funkcionář je v souladu se zásadou materiální pravdy povinen zjistit skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti (§ 180 odst. 1 zákona o bezpečnostních sborech), typicky na základě lékařského posudku, v případě dalších pochybností i za pomoci ustanovení znalce z oboru zdravotnictví (srov. rozsudky NSS ze dne 13. 1. 2011, č. j. 3 Ads 132/2010-109, ze dne 13. 7. 2017, č. j. 1 As 23/2017-33, nebo ze dne 9. 5. 2023, č. j. 9 As 88/2023-44, odst. [21]).

[24] V projednávané věci dle zjištěného skutkového stavu není sporné, že žalobce vykonával dne 3. 1. 2020 fyzickou přípravu v posilovně hasičské stanice, běžel na běžeckém páse. V záznamu o úrazu ze dne 12. 2. 2020 uvedl, že: „*Přibližně v 14:00 hodin došlo k namožení kolene při běhu. Zprvu byla cítit slabá bolest, která se k večeru stupňovala. V pondělí byl příslušník ošetřen v Úrazové nemocnici Brno – viz doložená lékařská zpráva*“. Jako svědek úrazu byl označen nprap. K. U., který sdělil, že žalobce se v průběhu cvičení dostavil k nahlášení úrazu s bolestí kolene a úraz byl zapsán do knihy úrazů (viz sdělení svědka na č. l. 18 dokumentace ke služebnímu úrazu). Kniha úrazů je založena na č. l. 10 dokumentace ke služebnímu úrazu a vyplývá z ní zejména datum a hodina vzniku úrazu (3. 1. 2020 14:00 hod.), zraněná část těla (pravá dolní končetina), popis úrazového děje (namožení při běhu) a zdroj úrazu (běžecký pás), což odpovídá záznamu o úrazu ze dne 12. 2. 2020.

[25] Co se týče lékařských vyšetření, z lékařské zprávy z Úrazové nemocnice v Brně ze dne 6. 1. 2020 vyplývá, že žalobce *v pátek po běhu pocítil bolestivost v oblasti P kolene. Postupně se zhoršující. [...] Dg.: Rpt. menisci.* Dne 15. 1. 2020 se žalobce dostavil na kontrolu, přičemž jiný lékař Úrazové nemocnice v Brně léčení ukončil. Dne 10. 2. 2020 žalobce navštívil Chirurgickou poradnu Nemocnice Ivančice s tím, že *ke konci běhu bolest P kolene-*

3.1.2020 vyšetřen 6.1.2020 v UN Brno, rtg neg., berle, zklidněno, následně ko a doporučena norm. zátěž, bolest ale trvá v klidu i při zátěži. V této ambulantní zprávě je též uveden diagnostický závěr poškození menisku, přičemž ošetřující lékař doporučil magnetickou rezonanci (MRI). S výsledkem magnetické rezonance se žalobce dostavil dne 24. 2. 2020. Z ambulantní zprávy z tohoto dne vyplývá *kompletní rpt. MM* a doporučení dostavit se s *předoperačním vyšetřením k ASK* (artroskopická operace, pozn. NSS) dne 8.3.2020. Dle propouštěcí zprávy z Nemocnice Ivančice ze dne 10. 3. 2020 byl žalobce operován dne 9. 3. 2020, zpráva dále uvádí *po větší zátěži 3.1. progredující bolesti P kolene na vnitřní štěrbíně, dle MRI kompletní rpt. MM. Pac. přijat k ASK P kolene* a diagnostický závěr *Rpt. MM*. Všechny lékařské zprávy jsou založeny na č. 1. 4 až 9 dokumentace ke služebnímu úrazu.

[26] Nejvyšší správní soud se v této souvislosti ztotožňuje s krajským soudem, že v lékařských zprávách je uvedena diagnóza týkající se poškození kolene, konkrétně ruptura menisku (bod 24. napadeného rozsudku). Závěr stěžovatele, že lékařské zprávy nekonstatují poškození menisku a jakákoli diagnóza v nich absentuje, naopak správný není, dokonce je s obsahem lékařských zpráv v rozporu.

[27] Dne 24. 9. 2020 žalobce doplnil informace o vzniku úrazu a průběhu léčby a v záznamu o úrazu – hlášení změn uvedl následující. Slabá bolest kolene nastala po lupnutí a podlomení kolene, kterému zprvu nepřikládal váhu. Postupně se však bolest stupňovala, proto žalobce událost nahlásil. Ošetřující lékař dne 6. 1. 2020 mu řekl, aby zůstal v práci a nohu odlehčoval, na kontrole dne 15. 1. 2020 na něj (jiný) lékař spustil, že koleno musí zatěžovat i přes bolest. Jelikož potíže přetrvávaly a žalobce ztratil důvěru v Úrazovou nemocnici v Brně, vyhledal specialistu. Po vyšetření magnetickou rezonancí lékař žalobci sdělil, že se opravdu jedná o rupturu menisku. Žalobce se ihned domluvil na termínu operace, která proběhla 9. 3. 2020. Nejvyšší správní soud konstatuje, že uvedené odpovídá výše shrnutým lékařským vyšetřením.

[28] Je tedy zjevné, že v projednávané věci došlo k poškození zdraví žalobce – pravého kolene, konkrétně menisku, a to nezávisle na jeho vůli. Nejvyšší správní soud dále souhlasí s krajským soudem, že skutkový stav zjištěný správními orgány je úrazovým dějem ve smyslu výše uvedeného. Krajský soud v bodě 11. napadeného rozsudku správně zdůraznil, že podstatné je, zda k poškození zdraví došlo *krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů*.

[29] Působení zevních vlivů nemusí spočívat jen v působení zevních sil (pádu břemene, napadení cizí osobou), ale může se jednat i o působení vlastní tělesné síly např. uklouznutím, zakopnutím nebo přetržením svalu po vynaložení tělesné námahy (srov. NOVOTNÝ, Zdeněk. § 269 [Povinnosti zaměstnavatele vůči zaměstnanci]. In: BĚLINA, Miroslav, a kol. *Zákoník práce*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 1152). V projednávané věci žalobce uvedl, že při běhu na běžeckém páse (což bezpochyby je vynaložením tělesné námahy) ucítil bolest v pravém kolenu, a to po lupnutí a podlomení kolene. Zjevně tedy došlo k působení zevních vlivů. Stěžovatel se mýlí, namítá-li, že žalobce žádnou vnější příčinu neuvedl – uvedl, že se mu při běhu podlomilo koleno, což je obdobné jako kdyby se mu např. zvrtil kotník při chůzi.

pokračování

[30] Nejvyšší správní soud souhlasí s krajským soudem, že toto působení zevních vlivů bylo krátkodobé, jelikož opakem je dlouhodobost, kterou by představoval např. dlouhodobý pobyt v nepříznivém zdravotním prostředí, což by mělo povahu onemocnění, nikoliv úrazu (viz bod 15. napadeného rozsudku; obdobně NOVOTNÝ, Zdeněk. § 271k [Pojem pracovního úrazu]. In: PICHRT, Jan, a kol. *Zákoník práce: Praktický komentář*. Wolters Kluwer. Dostupné v Systému ASPI). Samotné lupnutí a podlomení kolene při běhu je též zjevně krátkodobé.

[31] Působení zevních vlivů (tělesné síly při běhu, potažmo lupnutí a podlomení kolene) bylo též náhlé, což ani stěžovatel nezpochybňuje. Bylo také násilné. Nejvyšší správní soud ovšem musí korigovat závěry krajského soudu o „násilnosti běžeckého pásu“. Násilnost je třeba spatřovat spíše ve skutečnosti, že při běhu na běžeckém pásu došlo k podlomení kolene a žalobce ucítil bolest, tedy působením zevních vlivů došlo k poškození zdraví. K úrazu by tedy při splnění dalších podmínek mohlo dojít i při běhu kdekoli jinde nebo i při chůzi (uklouznutím, podvrtnutím apod.). Zároveň není pravdivé tvrzení stěžovatele, že vše, co se odehraje při nějaké činnosti bez vlivu na tuto činnost, musí být kvalifikováno jako služební úraz. Takový závěr z ničeho neplyne, nedovodil jej ani krajský soud a ani Nejvyšší správní soud jej nekonstatuje. Jak vyplynulo z výše uvedených definic služebního (pracovního) úrazu, pro naplnění pojmu služební úraz je třeba splnit několik kumulativních podmínek.

[32] Co se týče dalších kritérií pro posouzení úrazového děje (vyvolání subjektivních potíží nedovolujících nebo omezujících obvyklou práci, náhlé vypětí sil, přesah hranice obvyklé práce, nepříznivé okolnosti, přizpůsobení organismu), Nejvyšší správní soud souhlasí s krajským soudem, že jsou spíše podpůrná, příkladná, používá-li Nejvyšší soud výrazy jako „zpravidla“ nebo „i“ (viz bod 11. napadeného rozsudku a výše uvedenou citaci rozsudků Nejvyššího soudu). Nejvyšší správní soud se však ztotožňuje s krajským soudem, že lupnutí a podlomení kolene u žalobce zjevně vyvolalo subjektivní potíže (bolest, která se k večeru stupňovala a další dny trvala), které ho zjevně omezovaly v jeho obvyklé práci (krajský soud příhodně uvedl, že žalobci bylo doporučeno koleno odlehčovat berlemi, což je nepochybně omezení; viz bod 17. napadeného rozsudku). Není přitom relevantní, zda žalobce dokončil běh a nadále vykonával svou službu velitele, tedy nebyl v pracovní neschopnosti. Ne každý úraz nutně vede k přerušení dosavadní činnosti a k pracovní neschopnosti, o jejímž vzniku rozhodne ošetřující lékař typicky jestliže zdravotní stav pro nemoc nebo úraz nadále neumožňuje vykonávat pojištěné zaměstnání (§ 57 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů). Skutečnost, zda příslušník je po úrazu v pracovní neschopnosti či nikoliv, tedy neurčuje, zda opravdu došlo k úrazu (úrazovému ději), natož zda se jedná o úraz služební.

[33] Nejvyšší správní soud naopak přisvědčuje stěžovateli, že jeho závěry stran přesahu obvyklé práce žalobce a přizpůsobení jeho organismu pro běh na běžeckém pásu nejsou nepřezkoumatelné. Stěžovatel na straně 4 svého rozhodnutí uvedl, že běh na pásu v rámci fyzické přípravy nijak nevybočoval „z normálu“ a žalobce jakožto příslušník bezpečnostního sboru splňoval pro výkon služby zákonné předpoklady spočívající ve zdravotní a fyzické způsobilosti, proto běh na běžeckém pásu nemohl představovat činnost, na kterou by organismus žalobce nebyl přizpůsoben nebo by na ni svými schopnostmi nestačil. Takové odůvodnění je dle Nejvyššího správního soudu dostatečné a

srozumitelné, tedy přezkoumatelné. Zároveň Nejvyšší správní soud souhlasí se stěžovatelem, že krajským soudem požadovaná konkrétní zjištění, jak dlouho žalobce běhal před 14.00 hod., jak dlouho a často obvykle běhal, jakož i v jakém zdravotním stavu bylo jeho koleno před započatím běhu, nejsou pro posouzení věci relevantní. Je nerozhodné, zda žalobce před úrazem běžel 5 minut, hodinu nebo déle. Podstatné je, že došlo k poškození zdraví. Stejně tak vzniku služebního úrazu samo o sobě nebrání, pokud by žalobce již trpěl nějakými zdravotními obtížemi (srov. rozsudky č. j. 9 As 87/2015-33, odst. [29], a sp. zn. 21 Cdo 2434/2021, dle kterých úrazový děj, resp. pracovní úraz nemusí být jedinou příčinou poškození zdraví, ale musí být příčinou důležitou, podstatnou a značnou). Uvedené nesprávné posouzení krajského soudu ovšem nezpůsobuje nezákonnost napadeného rozsudku, jelikož zrušení rozhodnutí žalovaného z důvodu nesprávného posouzení služebního úrazu ob stojí.

[34] Podmínka pojmu služebního úrazu, že k poškození zdraví došlo úrazovým dějem, je tedy splněna. Za prokázanou má Nejvyšší správní soud též podmínku, že k poškození zdraví žalobce došlo při výkonu služby nebo v přímé souvislosti s ní, neboť jak uvedl i sám stěžovatel, k poškození zdraví žalobce došlo v posilovně hasičské stanice v rámci fyzické přípravy, která je součástí výkonu služby příslušníků Hasičského záchranného sboru. Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že žalobce utrpěl dne 3. 1. 2020 při běhu na běžeckém páse v posilovně hasičské stanice služební úraz.

[35] V dalším řízení je na správních orgánech, aby posoudily další podmínky odpovědnosti bezpečnostního sboru za škodu způsobenou žalobci služebním úrazem, tedy vznik škody a příčinnou souvislost mezi vzniklou škodou a služebním úrazem. Nejvyšší správní soud přitom koriguje obecný závěr krajského soudu, dle kterého stěžovatel musí pro zodpovězení těchto otázek ustanovit znalce. Znalce z oboru zdravotnictví je na místě ustanovit jen tehdy, závisí-li správní rozhodnutí na odborném posouzení (§ 56 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů).

[36] Nejvyšší správní soud závěrem reaguje na námitku účelovosti jednání žalobce, kterou stěžovatel spatřuje ve skutečnostech, že žalobce uvedl „*lupnutí a podlomení kolene*“ až v záznamu o úrazu – hlášení změn a běh na běžeckém páse dokončil. Zprv, žalobce od počátku (ode dne 3. 1. 2020) konstantě uvádí, že při běhu pocítil bolest. Ve skutečnosti, že žalobce později doplnil, že bolest nastala po lupnutí a podlomení kolene, Nejvyšší správní soud nespátřuje účelovost. Účelové ani není, že žalobce běh ihned po pocítení bolesti neukončil a následně nenastoupil do pracovní neschopnosti. Jak již bylo uvedeno výše, tyto skutečnosti služební úraz nevylučují.

[37] Stěžovatel nakonec brojí proti výtce krajského soudu, dle kterého nebylo na místě dotazovat se služební lékařky. Na č. l. 13 dokumentace o služebním úrazu je založena odpověď MUDr. S., praktické lékařky Zdravotního zařízení Ministerstva vnitra. Služební lékařka byla dotazována, zda dle popsaného děje (odpovídajícího popisu v záznamu o úrazu ze dne 12. 2. 2020) a přiložených lékařských zpráv došlo k úrazu, zda dle lékařských zpráv dochází k progresi poškození zdraví a zda by nedodržení léčebného režimu mohlo ovlivnit stav po úrazu. Nejvyšší správní soud v tomto dotazu nespátřuje krajským soudem shledanou nezákonnost. Krajský soud k tomuto v bodě 18. napadeného rozsudku uvedl, že „*otázka – zda (ne)jde o úrazový děj a (služební) úraz – je otázkou právního posouzení*“,

pokračování

a proto je zásadně vyloučeno, aby byl dotazován lékař či znalec. Tento závěr je též třeba korigovat.

[38] Posouzení, zda se jedná o služební úraz či nikoliv, je skutečně posouzením právním. Lékař není oprávněn konstatovat, že úraz je úrazem pracovním (služebním), neboť není oprávněn posuzovat otázku, zda k úrazu došlo při plnění pracovních (služebních) úkolů nebo v přímé souvislosti s ním (srov. JELÍNEK, Tomáš. § 271k [Pracovní úraz a nemoc z povolání]. In: VALENTOVÁ, Klára, a kol. *Zákoník práce*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 872–873). Nicméně posouzení, zda došlo k úrazovému ději, je otázkou skutkovou a je nepochybné, že se zpravidla nelze obejít bez součinnosti s lékařem. Typicky za situace, je-li sporné, k jakému poškození zdraví (a zda vůbec) došlo v příčinné souvislosti se zjištěným úrazovým dějem, popřípadě zda příčinou objektivně zjištěného poškození zdraví byl tvrzený (a zjištěný) úrazový děj (srov. NOVOTNÝ, Zdeněk. § 269 [Povinnosti zaměstnavatele vůči zaměstnanci]. In: BĚLINA, Miroslav, a kol. *Zákoník práce*. s. 1153; obdobně JELÍNEK, Tomáš. § 271k [Pracovní úraz a nemoc z povolání]. In: VALENTOVÁ, Klára, a kol. *Zákoník práce*. s. 873). Přesně na tyto otázky se správní orgány služební lékařky dotazovaly. Netázaly se, zda popsáný skutkový stav je služebním úrazem, tuto otázku si vyhodnotily až samy, byť nesprávně. Nejvyšší správní soud zároveň přisvědčuje stěžovateli, že podle § 180 odst. 2 zákona o bezpečnostních sborech *je důkazem vše, co může přispět k zjištění skutkového stavu věci, zejména výpovědi a vyjádření účastníka, svědků a jiných osob, doklady a jiné písemnosti nebo záznamy, odborná vyjádření, znalecké posudky, potvrzení, listiny, protokoly o ohledání a pořízená dokumentace skutkového děje*.

IV. Závěr a náklady řízení

[39] Nejvyšší správní soud se neztotožnil se všemi závěry krajského soudu, dal mu však za pravdu v podstatě věci, tedy v tom, že správní orgány nesprávně právně posoudily, zda došlo ke služebnímu úrazu. Nejvyšší správní soud proto v potřebné míře opravil závěry krajského soudu a kasační stížnost zamítl podle § 110 odst. 1 s. ř. s. Pro stěžovatele je v dalším řízení závazný právní názor krajského soudu korigovaný právním názorem Nejvyššího správního soudu.

[40] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel, který neměl ve věci úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalobce měl ve věci plný úspěch, měl by tedy vůči neúspěšnému stěžovateli právo na náhradu nákladů, které v tomto řízení důvodně vynaložil. Žalobci však v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly, on ani jeho zástupce neučinil žádný úkon.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. ledna 2024

JUDr. Radan Malík
předseda senátu